

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-III.431.31.2024.4.3.6.8.9.10

Poznań, 5 września 2024 r.

**Ksiądz
Krzysztof Rudziński
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej
Dom Młodzieży
im. Michała Magone**

ul. Aragońska 4
61-616 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

---

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań
tel. 61 854 1825, fax 61 854 1544

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: ps@poznan.uw.gov.pl
www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 1171

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli (w tym: podstawa prawna, okres objęty kontrolą)	<p>Kontrola w trybie uproszczonym na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., poz. 1720 z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem” i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).</p> <p>Stan faktyczny został oceniony pod kątem zgodności z ww. ustawą w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym kontrolą.</p> <p>Zakres kontroli obejmuje realizację przez Jednostkę zadań określonych w art. 4 i art. 93 ust. 4 w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także zapewnienie dziecku odpowiednich warunków, określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, zawarty w upoważnieniu Wojewody Wielkopolskiego z 10 lipca 2024 r., znak: KN-II.0030.197.2024.</p> <p>Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2024 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.</p>
Jednostka kontrolowana	<p>Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Dom Młodzieży im. Michała Magone z siedzibą pod adresem: ul. Aragońska 4, 61-616 Poznań, w dalszej części dokumentu określana także w skrócie: „Placówką”, „POW”, „Domem”, „Jednostką” lub „POW DM im. Michała Magone”.</p>
Kontroler/ Kontrolerzy	<p>Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anna Kościańska – inspektor wojewódzki, jako kierownik zespołu kontrolującego, - Katarzyna Brzóska – inspektor wojewódzki, - Grzegorz Przymus – starszy specjalista, - Edyta Kita – starszy specjalista, - Jarosław Szymański – inspektor wojewódzki, - Daria Cieślak – starszy specjalista. <p>Kontrolujący złożyli oświadczenia, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich od udziału w ww. kontroli.</p>
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	<p>Czynności kontrolne w siedzibie Placówki przeprowadzone były w dniach: 11 i 12 oraz 17 i 18 lipca 2024 r.</p>

Kierownik
jednostki
kontrolowanej

Ks. Krzysztof Rudziński, Dyrektor Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej
Dom Młodzieży im. Michała Magone.

(akta kontroli: str. 1-8)

Na podstawie § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę (...) oraz art. 197d ust. 1 ww. ustawy przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

II. Ocena kontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano pisemne oświadczenia oraz przeprowadzono rozmowę z Panią Małgorzatą Wianecką-Nowak, która w trakcie czynności kontrolnych pełniła obowiązki Dyrektora Placówki (zwana dalej p.o. Dyrektora),
- przeprowadzono rozmowę z ks. Arturem Kucharskim, który w trakcie czynności kontrolnych był Dyrektorem Salezjańskiego Centrum Opiekuńczo – Wychowawczego Dom Młodzieży (zwanego dalej SCOW),
- przeprowadzono rozmowy z wychowankami na potrzeby kontroli oznaczone symbolami literowymi: „E”, „F”, „G”, „H”, „I”, „J” i „K”,
- przeprowadzono rozmowy z wychowawcami zatrudnionymi w SCOW, na potrzeby kontroli oznaczonych numerami: 1, 2, 5 i 6,
- przeanalizowano przekazaną dokumentację.

Kontrolę przeprowadzono w związku z wpływem do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu anonimowego pisma, wskazującego na możliwe nieprawidłowości związane ze sprawowaniem opieki nad dziećmi przebywającymi w Placówce.

Biorąc pod uwagę, stwierdzone podczas kontroli, działania Placówki zgodne z obowiązującymi przepisami, jak i działania naruszające przepisy, działalność Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Dom Młodzieży im. Michała Magone, w łącznym zakresie objętym kontrolą, oceniono **negatywnie**.

W związku z nieprawidłowościami **wydano zalecenia pokontrolne**.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości.

8 lipca 2024 r. do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu wpłynęło anonimowe pismo, w treści którego wskazywano na zakazywanie dzieciom wychodzenia z budynku

Placówki i swobodnego poruszania się po terenie SCOW, zakaz uczęszczania dzieci do szkół, zamykanie dzieci w „pokojach wyciszeń” oraz niewzywaniu do Placówki służb ratowniczych w sytuacjach tego wymagających, a także niezgłaszanie przez Kierownictwo SCOW ucieczek wychowanków.

11 lipca 2024 r., inspektorzy przeprowadzili rozmowy z wychowankami z POW DM im. Michała Magone. Z informacji uzyskanych od dzieci, wynikało, że w budynku Placówki, nie ma pomieszczenia, które mogłoby być wykorzystywane do przetrzymywania dzieci. Wychowankowie podali, że pomieszczenia o takim przeznaczeniu znajdują się w POW DM im. św. Dominika Savio i POW DM im. bł. Laury Vicuni. Pomieszczenia te nazywane są „rozmównicą” bądź „pokojem wyciszeń”. Dzieci są tam zamykane, kiedy bywają niegrzeczne, agresywne, dokonują ucieczek z Placówki, czy nie wykonują poleceń. Wychowankowie przebywają tam na czas ustalany przez ks. Dyrektora Artura Kucharskiego, co potwierdziły także rozmowy z wychowawcami, którzy wskazywali, że: „o wszystkim decyduje ks. Dyrektor Artur Kucharski”.

Podczas rozmowy z inspektorami wychowanek „E” powiedział: „*Jak ktoś jest agresywny to w domku Savio jest rozmównica i to jest izolatka, zdarza się, że ktoś tam śpi na materacach. (...) np. ucieka i tam był chyba 3 lub 4 dni i tam mu zanosili obiady i picie. Ja tam nigdy nie byłem, czasami jak nie da się go okiełznać, to jest wzywana karetka. Oni sobie z nim nie radzą i dlatego go zamykają*”. Wychowanek „F” podał: „*Jak się zdenerwuję, to nikt mi nie pomaga. Wtedy jestem w swoim pokoju, nikt do mnie nie przychodzi, tylko pan (...). Pokój wyciszeń jest na Savio. Byłem tam 5, 6 lub 10 razy. Tam byłem przez 5 dni, tam jadłem i spałem. Na siku mnie wypuszczali, ale przed łazienką czekał na mnie wychowawca. Nic w tym pokoju nie ma, tam nie ma co robić. Pod drzwiami nikt nie stał. O tym że tam trafiam, decyduje ksiądz dyrektor. Zaprowadza mnie tam ksiądz Dyrektor*”. Wychowanek „G” poinformował: „*Jest taka a’la izolatka, w domku obok na Savio, o tym, że dziecko trafia do tej izolacji, decyduje Dyrektor. Ja tam nie byłem, ale kolega był. Tam się siedzi albo śpi. Była sytuacja, że dwóch chłopaków uciekło na kilka dni, to po powrocie z ucieczki trafili do izolacji. Spali na podłodze albo na materacu, chyba. Ale nie wiem, bo nic nie mówili o tym gdzie spali. Nie mówili gdzie jedzą, jak im się chce siku to wychowawca ich wypuszcza do toalety. W izolacji siedzieli razem i tam się bili. Jeden po wyjściu miał pod okiem zadrapanie. O tym, że się umieszcza w izolacji decyduje dyrektor a wychowawcy wykonują te polecenia. Izolatka jest na Savio na dole. Wychowawcy nie siedzą tam z dziećmi, w tym pomieszczeniu*”. Wychowanek „H” przekazał inspektorom: „*W rozmównicy zamyka się tych co są agresywni albo tych po ucieczkach. Tam dostają jeść i pić, do WC ich wypuszczają ale wychowawca musi ich pilnować. Stamtąd nie można wyjść, bo klamka jest zepsuta. Drzwi może otworzyć wychowawca. Nie wiem ile tam się najdłużej siedzi. O zamknięciu tam decyduje ks. Dyrektor. Nie wiem czy zamykanie w rozmównicy jest ok*”. Wychowanek „I” poinformował: „*Dziecko w furii bierze się do rozmównicy. Rozmównica to pokój na samym dole obok pokoju pedagoga i psychologa, w budynku Savio, Laura, PP. U nas w Magone nie ma. Bo tu jest interwencja. W rozmównicy dziecko jest zamykane same. Wychowawca wychodzi. Jest tam tak długo aż się nie uspokoi. Wychowawca decyduje o tym, kiedy wypuści dziecko. Wychowawca co jakiś czas zagląda do dziecka, jak słyszy jakieś hałasy. Dziecko jest tam*

nawet całą dzień. Nie wiem czy może wyjść na obiad czy nie, bo od dłuższego czasu takiej sytuacji nie było". Wychowanek „K” przekazał: „Jak ktoś jest agresywny to jest zamykany w rozmównicy lub niektórzy nazywają ten pokój izolatką w domu Savio, o tym kto ma być tam umieszczony decyduje ksiądz dyrektor. Pani dyrektor podejmuje mniej ważne decyzje, kto dostanie przepustkę decyduje ksiądz dyrektor. Osoby w izolatce lub rozmównicy mogą tam spędzić nawet całą noc, zakluczają tam na klucz. Nie wiem czy jest dostęp do jedzenia i picia, nikt tam nie pilnuje (...)”.

Powyższe informacje zostały również potwierdzone przez wychowanków z innych placówek SCOW, tj.: Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Dom Młodzieży im. bł. Laury Vicuni (zwanej dalej POW DM im. bł. Laury Vicuni), Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej im. św. Dominka Savio (zwanej dalej: POW DM im. św. Dominka Savio) oraz Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej im. bł. Piątki Poznańskiej (zwanej dalej: POW DM bł. Piątki Poznańskiej).

(akta kontroli: str. 10-37)

Również wychowawcy potwierdzili, że w POW DM im. św. Dominika Savio oraz POW DM im. im. bł. Laury Vicuni znajdują się pomieszczenia służące do izolowania dzieci. Jak poinformował wychowawca nr 1: *„Pokój wyciszeń jest w Savio i Vicuni. Dzieci w Magone są zamykane na klucz w pokoju za nieposłuszeństwo na terenie placówki, nie mamy pokoju wyciszeń. W razie potrzeby wychowankowie Magone trafiają do izolatki w Savio i Vicuni. Izolatka służy do wyciszenia agresywnych dzieci. Posiłki dzieci w izotatkach dostają, kiedy sobie przypomni wychowawca. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** Nie wiem, ile czasu dzieci są w izolatce. Nie ma regulaminu czy procedur umieszczania w izolatce”.* Wychowawca nr 2 poinformował: *„Wychowankowie z Magone są przekazywani do wyciszalni w Savio na godzinę, dwie. Najdłużej trwało to całą noc. Mam podejrzenie, że dzieci tam spały. Dzieci zostają w pokoju same. W sytuacji, gdy dziecko może zrobić sobie krzywdę wychowawca ma prowadzić monitoring. Decyzję o pobycie w izolatce podejmuje wobec wszystkich Dyrektor Kucharski. Dzieci mają zapewnione wyżywienie i picie w pokoju wyciszeń”.* Z kolei wychowawca nr 6, zatrudniony w POW DM im. św. Dominka Savio poinformował, że: *„Istnieje tzw. rozmównica czyli pokój wyciszeń kiedy dziecka nie można opanować. Kiedy trafiają dzieci do tego pokoju to nie mogą powiedzieć kto nimi się opiekuje.”*

(akta kontroli: str. 41-51)

O odniesienie się do powyższych kwestii zapytano w rozmowie p.o. Dyrektora, która przekazała, że: *„Pokoje wyciszeń – to pokój dla wychowanków agresywnych, żeby móc ich oddzielić od grupy i wyciszyć. Ks. Kucharski wykorzystywał taki pokój również po to, żeby dziecko nie uciekło z placówki (wiem o 3 takich sytuacjach). W pokojach brak klamek. Czas pobytu w pokoju wyciszeń i możliwość wyjścia zależy od sytuacji dziecka. Wychowawca donosi im jedzenie i wypuszcza do toalety. Gdy mają jakieś potrzeby pukają w drzwi i wychowawca przychodzi. Przy dużej agresji nie ma możliwości wyjścia. Jak się zanosi na*

wybuch dziecko może samo nawet na swój wniosek tam trafić z możliwością wyjścia. Trudno nam zlikwidować te pokoje uważam, że jest zasadność w zakresie wyciszenia. Zabezpieczenie dziecka, które ucieka nie powinno być używane. Decyzję o umieszczeniu w pokoju podejmuje wychowawca – zgłasza to przełożonym Dyrektorowi mi albo ks. Kucharskiemu. Czasami to decyzja Dyrektorów lub indywidualna ks. Kucharskiego. Dzieci są w pokojach wyciszeń zależnie od sytuacji. Nocowały tam jedynie dzieci zagrożone ucieczką. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** W Savio umieszczane są dzieci z tej Placówki lub z Magone. (...) Wychowawca, który ma dyżur w placówce, w której jest pokój wyciszeń kontroluje dziecko w pokoju, niezależnie z której placówki jest wychowanek. Jeśli jest sam prosi o pomoc innych pracowników”.

O powyższą kwestię zapytano także ks. Dyrektora Artura Kucharskiego, który poinformował: „Jeżeli dziecko wpada w furję to idzie do takiego pokoju. Są zagrożeniem dla siebie i innych. Czasem wychowawcy podejmowali decyzję, czasem ja. To nie jest cykliczne przebywanie w tym pokoju. Mamy 2 dzieci, które plasują się na MOW. Nie mamy narzędzi. Zawsze dzieci dostawały jedzenie i picie. Mogą korzystać z toalety, umyć się. Takie pomieszczenia są w Savio i Vicuni. (...) Oni trafiają do pokoju z szybkością. Wychowawcy wiedzą, że mają zaglądać. Teraz odstąpiłem od zamykania w pokoju wyciszeń, ale pozbawiliśmy się narzędzi. Inne dzieci patrzą na to i się demoralizują. (...) To nie są dzieci nadające się do domu dziecka. (...) Są zdemoralizowane, a my nie mamy narzędzi. Opiekę nad dzieckiem sprawuje wychowawca na dyżurze w tym domku, w którym dziecko przebywa w pokoju wyciszeń.”

(akta kontroli: str. 52-58)

Analiza powyższych wypowiedzi wskazuje na to, że zdaniem osób kierujących Placówką, za dziecko przebywające w izolatce odpowiada ten wychowawca, który pełni dyżur w placówce, w której to pomieszczenie się znajduje, natomiast wychowawca pracujący w POW DM im. św. Dominka Savio wyraźnie stwierdziła, że nie wie kto zajmuje się dziećmi przebywającymi w izolatce, mimo że pełni w tej Placówce dyżur. Z analizy grafików pracy wychowawców Placówki, wynika, iż w okresie od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli, praktycznie wszystkie dyżury pracowników były pojedyncze. Jak podał wychowawca nr 2: „podczas swojej zmiany posiłkuję się pomocą innych osób (pedagoga lub pielęgniarki). Kiedy nie mogę liczyć na nich „podrzucam” dziecko wychowawcy w innej placówce”. Zatem, jeżeli w Placówce zostały umieszczone dzieci wymagające szczególnej uwagi, opieka jednego wychowawcy podczas dyżuru jest niewystarczająca, w szczególności, że Placówka zlokalizowana jest na dwóch poziomach (parter i piętro), co jest **niezgodne z § 10 ust. 1 ww. rozporządzenia**. Nadto należy wskazać, że zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia *przy organizacji pracy wychowawczej dyrektor winien wziąć pod uwagę konieczność zapewnienia dziecku poczucia bezpieczeństwa*. Z ww. rozmów z wychowankami wyraźnie wynika, że dzieci nie czują się bezpiecznie, w szczególności nie odpowiada im pobyt w izolatce, natomiast brak poczucia bezpieczeństwa u dzieci wzmagany jest przez fakt „podrzucania” dzieci pracownikom innej placówki SCOW. Powyższe jest **niezgodne z § 13 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia**.

Ponadto, podczas rozmowy z inspektorami p.o. Dyrektora poinformowała, że wychowankowie z Placówki umieszczani są w „pokoju wyciszeń” w POW DM im. św. Dominika Savio. Przenoszenie dzieci z jednej placówki do innej jest niezgodne z prawem dziecka do stabilnego środowiska wychowawczego, określonym w **art. 4 pkt 4 ww. ustawy** oraz obowiązkiem Placówki polegającym na zaspokajaniu potrzeb dzieci w zakresie rozwojowym, określonym w **art. 93 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy**. Nadto przetrzymywanie dzieci w ww. pokojach świadczy o braku ochrony dzieci ze strony Placówki przed poniżającym traktowaniem i karaniem, arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka, co jest **niezgodne z art. 4 pkt 7 i 9 ww. ustawy**. Dodatkowo, jak wynika z rozmowy z wychowawcą nr 1 POW DM im. św. Dominika Savio nie zawsze zapewnia dzieciom umieszczonym w izolatce wyżywienie, a fakt pobytu w izolatce oznacza, że wychowankowie Placówki nie mieli zapewnionego dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów, co jest **niezgodne z § 18 ust. 1 pkt 1 i 9 ww. rozporządzenia**.

(akta kontroli: str. 10-82)

Podczas kontroli ustalono, że we wszystkich administrowanych przez SCOW placówkach opiekuńczo-wychowawczych, wychowankowie poniżej 13 roku życia nie mogą samodzielnie opuszczać Placówki, również w czasie wakacji. Natomiast wychowankowie, którzy ukończyli 13 lat mogą wychodzić poza teren Placówki jedynie w ramach „przepustek”, maksymalnie na 3 godziny. Wychowankowie przekazali, że w związku z zakazem wychodzenia nałożonym dla jednego z wychowanków **[ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902)]** cała grupa jest niejako ukarana zbiorowo. Ma to miejsce zazwyczaj, gdy na dyżurze jest jeden wychowawca i nie ma możliwości, aby ktoś wyszedł z resztą wychowanków np. na zajęcia sportowe na boisko, czy spacer. Wychowanek „E” poinformował: *„Tutaj jest bardzo nudno, nic się tu nie dzieje, całymi dniami się nudzimy, nie mamy żadnych zajęć organizowanych. Nawet problem jest żeby ktoś z nami poszedł na boisko, bo sami oczywiście nie możemy wychodzić, a poza tym mamy karę zbiorową **[ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902)]**, więc my też, bo nie ma kto z nim zostać a z nami pójść na boisko”*. Jak podał wychowanek „K”: *„Ucieczki w placówce się zdarzają, ostatnio uciekł jeden chłopiec i zgłaszane to było na Policję, za karę on nie może wychodzić i my nie możemy wychodzić poza teren Ośrodka na boisko całą grupą”*. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).**” Wychowanek „G” podał: *„Jest zakaz wchodzenia na inne domki, dyrektor tak postanowił. Możemy ze sobą rozmawiać, ale na dworze”*.

Również wychowawcy w rozmowach sygnalizowali, że dzieci mają zakaz opuszczania Placówki oraz przekazali informacje mogące sugerować, że niektórym wychowankom czasowo ograniczono uczęszczanie do szkoły. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).**

O odniesienie się do powyższych kwestii zwrócono się w rozmowie do p.o. Dyrektora, która przekazała, że: „Zdarzyło się, że dzieci miały zakaz opuszczania placówki. To nie kara a zabezpieczenie. Dotyczy to dzieci, które wprost mówią, że uciekną. Nie wypuszczamy dzieci chroniąc je (...)”.

Zakazywanie dzieciom wychodzenia z budynku Placówki, swobodnego poruszania się po terenie SCOW, uniemożliwianie wychowankom udziału w zajęciach rekreacyjno- sportowych, a także ograniczanie uczęszczania dzieci do szkół, stoi w sprzeczności z prawami dziecka i jest niezgodne z art. 4 pkt 5 ww. ustawy oraz § 18 ust. 1 pkt 10 i 12 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli: str. 41-55)

Podczas kontroli przeanalizowano realizację procedury związanej z nieusprawiedliwioną nieobecnością dziecka w Placówce. W POW DM im. Michała Magone na ten temat wypowiedzieli się wszyscy wychowankowie biorący udział w rozmowach z inspektorami. Wychowanek „E”: „Ucieczki są w placówce i są zgłaszane na policję, za to są kary – inne placówki MOW, MOS lub zabranie wszystkich przywilejów”. Wychowanek „F” przekazał: „Dzieci uciekają, ja uciekłem 2 razy. Raz byłem w Poznaniu a raz za Poznań uciekłem. Sam wróciłem. Po powrocie trafiłem do wyciszalni na Savio, na kilka dni. To, że uciekłem zgłosili na Policję. Nie mogłem stamtąd wychodzić (...) **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** Wychowanek „G” przekazał: „w Placówce są ucieczki, bo się namawiają, **ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** Ucieczka jest zgłaszana do dyrektora, i dyrektor postanawia, co dalej z tym uciekinierem. Za ucieczkę grozi nam zakaz wyjścia z budynku, wtedy też nie mogą chodzić do szkoły. Dyrektor decyduje przez ile nie mogą chodzić do szkoły. Wychowawcy drukują im wtedy zadania domowe”. Wychowanek „H” poinformował: „Czuję się tutaj średnio, wolałbym być w domu. Za ucieczki są kary, zamykają nas w rozmównicy. Ja tam jeszcze nie trafiłem, ale inni tam są zamykani. Nie znam szczegółów co i jak, tam jest”. Wychowanek „I” przekazał: „są ucieczki. Ja raz uciekłem, rok temu. Nie pamiętam czemu uciekłem. Jak wróciłem to w sumie nic się nie działo, miałem karę na laptopa, mniejsze kieszonkowe. Moja ucieczka była zgłoszona na

policję. Teraz jak ktoś ucieka, to wychowawca chodzi i pyta dzieci, gdzie ta osoba uciekła. Wczoraj była sytuacja, że dziewczyna uciekła, wychowawca pytał gdzie ona jest. Wczoraj nie było zgłoszone nigdzie, bo ta osoba ucieka i wraca. Jak ktoś ucieka na dłużej, to jest zgłaszane na Policję i jest wypełniania karta ucieczki. Wypełnia ją wychowawca dyżurujący, karty są w administracji". Wychowanek „J” podał: „Ucieczki w placówce się zdarzają, zazwyczaj na 2 lub 3 godziny ale się zdarzają. Uciekamy bo tu jest jak w więzieniu”.

(akta kontroli: str. 10-37)

Również wychowawcy zostali zapytani o procedurę zgłaszania ucieczek wychowanków i zgłaszania do odpowiednich służb (policji, pogotowia ratunkowego) sytuacji zagrażających zdrowiu lub życiu wychowanków. Wychowawca nr 1 podał: „Dyrektor podejmuje decyzje o zgłoszeniu ucieczki na policję. To on podejmuje decyzję czy zgłoszenie idzie na policję. To wychowawca po jego zgodzie zgłasza sprawę na policję. W dalszej kolejności przygotowuje protokół ucieczki. Sporządza go wychowawca, który miał dyżur (...)”. Wychowawca nr 2 poinformował: „Ucieczki z placówki mają miejsce. Szybkość zgłoszenia zależy od sytuacji dziecka. Decyzję o zgłoszeniu na policję podejmuje Dyrektor Kucharski. Zdarza się, że dzieci za karę nie mogą opuszczać budynku. Jest to forma kary dla nich”.

(akta kontroli: str. 41-45)

O powyższą kwestię zapytano również p.o. Dyrektora, która przekazała, że: „W sytuacji, gdy dziecko ucieka, to wychowawca podejmuje czynności wyjaśniające. Na początku szuka dziecka. W sytuacji, gdy było podejrzenie, że dziecko wróci, to nie zawsze od razu zgłaszamy ten fakt na policję. Zgłoszenie ucieczki trafia do Dyrektora ks. Artura Kucharskiego. Ks. Dyrektor podejmuje decyzję o zgłoszeniu ucieczki na policję. Czasami podejmował decyzję o niezgłoszeniu ucieczki na policję. Zanim zgłoszenie trafiło na policję okres oczekiwania trwał od 1 godziny do czasami 6 godzin. Dotyczyło to zwłaszcza dzieci starszych, którym już wcześniej zdarzało się, że wracały z opóźnieniem ze szkoły. Ks. Dyrektor podejmował decyzję o niezgłoszeniu, wyjaśniając, że dzieci wrócą (...). Czasami ks. Dyrektor albo ja, odmawialiśmy zgłaszania spraw na policję i pogotowie. Nie dotyczy to sytuacji ewidentnych/skrajnych. Oceniamy skalę i potrzebę, czy jest zasadność wezwania służb. Jeśli widzę, że dziecko może zostać zabezpieczone przez nas to nie wzywamy służb. Są też sytuacje odwrotne, że wychowawca twierdzi, że nie ma zasadności, ale ja uznaję, że zgłaszamy sprawę. (...)”.

Do powyższego odniósł się także Ks. Kucharski: „Mamy ogólne zasady odnośnie ucieczek. Ze zgłaszaniem nie było problemów do pewnego momentu, kiedy po ucieczce [...] urządzono hejt na placówkę. Były bardzo niepochlebne opinie. Wychowawcy bardzo to przeżyli. Zdarzyło się, że pedagog zgłaszał ucieczkę na policji i słyszał od policjantów „co wy tam robicie, my się wami zajmujemy”. Ze względu na ryzyko hejtu przestaliśmy zgłaszać niektóre ucieczki. Były też takie sytuacje, że miałem osobiste przekonanie, że dziecko wróci za godzinę lub dwie to nie zgłaszaliśmy.(...) Wychowawca najczęściej informuje mnie, bo to są godziny wieczorne lub nocne. Wtedy albo zgłaszamy, albo ja mówię aby trochę poczekać. Do czasu hejtu zawsze zgłaszaliśmy. Uciekają najczęściej te same dzieci. Ucieczki wynikały z polecenia wychowawcy, by wychowanek coś zrobił. Ucieczka była reakcją na obowiązki”.

(akta kontroli: str. 52-58)

Wychowawcy w rozmowach z inspektorami przekazali również informacje na temat wzywania służb ratunkowych. Wychowawca nr 2 podał: **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** *Za każdym razem o konieczności wezwania karetki czy policji informujemy Dyrektora Kucharskiego i to on podejmuje dalsze decyzje*". Wychowawca nr 5 podał: *„Decyzję o wezwaniu karetki lub policji podejmuje wychowawca. Potem zgłasza to Dyrektorowi, który wzywa służby”*.

(akta kontroli: str. 43-45, 48-49)

Powyższe działania bądź zaniechania wezwania odpowiednich służb mogą stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia i życia dziecka. Co więcej, z informacji uzyskanych na potrzeby kontroli z Komisariatu Policji Poznań-Północ wynika, że *„w momencie zgłaszania zaginięcia/samowolnego oddalenia się wychowanków, kadra pedagogiczna/opiekunowie, nie informowali funkcjonariuszy Policji, z którego Domu Młodzieży dany wychowanek uciekł. Z uwagi na godziny pracy kadry Domów Młodzieży zdarzało się również, że osobą zgłaszającą zaginięcie/samowolne oddalenie się osoby był inny opiekun (z innego budynku – Domu Młodzieży).”* W informacji zwrócono również uwagę, że *„zwłoka w czasie zgłoszenia może skutkować trudnościami w odnalezieniu wychowanków zdrowych”*. Jednocześnie poinformowano, że *„ujawniono praktyki, w których zaginięcia/samowolne oddalenia się nie były zgłaszane, z uwagi na powrót wychowanków po upływie kilku godzin, od ich zniknięcia.”* Od stycznia 2023 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, według danych Komisariatu Policji Poznań – Północ, SCOW ze wszystkich placówek zgłosiło 10 ucieczek: ośmiorga dzieci w 2023 r. oraz 10 ucieczek siedmiorga dzieci w 2024 r. Z informacji pozyskanych z Komisariatu Policji wynika, że z wymienionych osób ostatecznie wobec trzech z nich czynności poszukiwawcze prowadzone były przez inne jednostki Policji. Natomiast zgłoszenia o ucieczkach nie zawierały informacji, z jakiej konkretnie placówki dane dziecko samowolnie się oddaliło. Z kolei dane przedłożone przez p.o. Dyrektora wskazują, że SCOW ze wszystkich placówek zgłosiło 8 ucieczek ośmiorga dzieci w 2023 r. oraz 13 ucieczek siedmiorga dzieci w 2024 r. Analiza dodatkowych danych liczbowych pozyskanych z Komisariatu Policji Poznań – Północ oraz Placówki, dotyczących ucieczek małoletnich z POW DM im. Michał Magone, wykazała rozbieżności między przekazanymi danymi, tj. Komisariat w 2023 r. wykazał 3 ucieczki dwóch wychowanków, natomiast Placówka 2 ucieczki dwóch wychowanków. W kolejnych wyjaśnieniach p.o. Dyrektora poinformowała: *„w wyniku niezamierzonego przeoczenia, pracownicy przygotowujący tabelę nie wykazali w roku 2023 nieusprawiedliwionej nieobecności wychowanka (...). Dokonał on ucieczki dwukrotnie (...). [Kolejny wychowanek] nie został wykazany, ponieważ nie dokonał ucieczki z Placówki, uciekł ze szpitala w którym przebywał, nie był wychowankiem Placówki, przebywał w POW DM im. Michała Magone w ramach interwencji doraźnej do czasu umieszczenia w szpitalu, w związku z tym nie zachodzi tu sytuacja nieusprawiedliwionej nieobecności w Placówce. Nie posiadam informacji, że [inna wychowanka] była wychowanką jednej z placówek. Wychowanek „G”,*

w związku z jego opóźnionym powrotem ze szkoły podjęto zostało postępowanie wyjaśniające, w trakcie którego chłopiec wrócił do Placówki, w związku czym nie zawiadomiono Policji. Wychowanek „S” - wykazaliśmy nieusprawiedliwioną nieobecność w 2023 r. która została odnotowana w naszej dokumentacji. W momencie zgłaszania osobistego na KP Północ, przez wychowawcę niepowrotu chłopca do placówki, „S” został odprowadzony do placówki przez ojca kolegi, u którego przebywał. W związku z tym policja nie wszczęła działań poszukiwawczych, trudno wyjaśnić dlaczego nie zostało to odnotowane przez policję, przypuszczalnie wynika to z ich wewnętrznych procedur”. Ostatecznie rozbieżności zostały wyjaśnione.

(akta kontroli: str. 83-98)

Analiza dokumentacji dotyczącej postępowania SCOW w przypadku nieusprawiedliwionych nieobecności dzieci w Placówce wykazała, że po zauważeniu nieobecności dziecka - niezwłocznie przeprowadzono postępowanie wyjaśniające. Natomiast, w żadnym z przypadków samowolnego oddalenia się wychowanek nie powiadomiono sądu rodzinnego oraz właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie o zdarzeniu. Zatem brak powiadamiania przez p.o. Dyrektora Placówki o nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka z konkretnej placówki administrowanej przez SCOW, a także brak powiadamiania o nieobecności sądu i właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie jest **niezgodne z § 5 ww. rozporządzenia**.

(akta kontroli: str. 83-98)

Ustalenia kontrolne pozwalają stwierdzić, że osobą podejmującą ostateczne decyzje we wszystkich placówkach administrowanych przez SCOW jest ks. Artur Kucharski, pomimo iż został odsunięty z funkcji Dyrektora tych placówek. Powyższe potwierdzili wszyscy wychowankowie, z którymi prowadzono rozmowy, a także wszyscy wychowawcy. 17 lipca 2024 r., p.o. Dyrektora Pani Małgorzata Wianecka-Nowak, w rozmowie z inspektorami oświadczyła: „Formalnie Ksiądz Artur Kucharski jest Dyrektorem SCOW, który zatrudnia pracowników i ma odpowiedzialność finansową, a ja pełnię rolę p.o. i mam obowiązki dotyczące dzieci: przyjmowanie, urlopowanie etc. Po powołaniu na p.o. Dyrektora nie został mi zmieniony zakres obowiązków. Ksiądz Dyrektor jest osobą, która finalnie podejmuje decyzje dotyczące wychowanków”. 18 lipca 2024 r. odbyła się rozmowa inspektorów z ks. Arturem Kucharskim. Na pytanie inspektorów, kto podejmuje decyzje w Placówce dotyczące jej funkcjonowania i metod pracy z wychowankami, Ksiądz Kucharski odpowiedział, że to on jest osobą decyzyjną: „Zostałem odwołany ze stanowiska Dyrektora placówek, nie zostałem odwołany ze stanowiska Dyrektora Centrum. Ja za decyzje ponoszę odpowiedzialność. Omawiamy sytuacje, ale to ja podejmuję decyzje i ponoszę za nie odpowiedzialność”. Podejmowanie decyzji leżących w gestii dyrektora Placówki przez osobę, której nie powierzono tej funkcji oraz brak decyzyjności p.o. Dyrektora i realizowanie przez niego decyzji dotyczących organizacji pracy wychowawczej podejmowanych przez osoby do tego nieuprawnione jest **niezgodne z § 13 ust 1. ww. rozporządzenia**.

(akta kontroli: str. 52-58)

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu do „Książki kontroli” pod nr 14.

IV. Uwagi i wnioski.

Biorąc pod uwagę spostrzeżenia poczynione przez zespół inspektorów podczas kontroli, rekomenduję:

1. przeprowadzić rozmowy dyscyplinujące z pracownikami SCOW w związku z niewłaściwym odnoszeniem się do wychowanków,
2. zorganizować szkolenia dla kadry SCOW z zakresu komunikacji werbalnej i niewerbalnej, radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi dzieci, rozpoznawania symptomów dziecka krzywdzonego oraz treningu zastępowania agresji i radzenia sobie z emocjami.

V. ZALECENIA POKONTROLNE

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w funkcjonowaniu Placówki oraz w realizacji zadań, określonych w ww. ustawie i ww. rozporządzeniu, zalecam:

1. **przestrzegać liczby dzieci pozostających pod opieką 1 osoby pracującej z dziećmi w taki sposób, aby odpowiadała ona potrzebom dzieci oraz rodzajowi prowadzonych zajęć, zgodnie z § 10 ust. 1 ww. rozporządzenia,**
2. **właściwie organizować pracę wychowawczą przez osobę uprawnioną, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia dziecku poczucia bezpieczeństwa, w taki sposób, aby wychowawcy pełniący dyżury wychowawcze znali zakres swojej odpowiedzialności pełniący dyżury wychowawcze, zgodnie z § 13 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia,**
3. **niezwłocznie zaprzestać nieuprawnionego izolowania, zamykania, przetrzymywania dzieci w osobnych pomieszczeniach i przestrzegać prawa dziecka do:**
  - a) **stabilnego środowiska wychowawczego, zgodnie z art. 4 pkt 4 ww. ustawy,**
  - b) **kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku, zgodnie z art. 4 pkt 5 ww. ustawy,**
  - c) **ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka, zgodnie z art. 4 pkt 7 ww. ustawy,**
  - d) **ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, zgodnie z art. 4 pkt 9 ww. ustawy,**
4. **zaspokajać niezbędne potrzeby dzieci poprzez:**
  - a) **zapewnienie właściwych warunków bytowych,**
  - b) **wyżywienia dostosowanego do ich potrzeb rozwojowych,**

- c) **dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów,**
  - d) **dostępu do nauki,**
  - e) **uczestnictwa w zajęciach rekreacyjno-sportowych,**
- zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy oraz § 18 ust. 1 pkt 1, 9, 10 i 12 ww. rozporządzenia,

5. **każdorazowo przeprowadzać postępowanie wyjaśniające i bez zbędnej zwłoki – w ciągu 24 godzin - powiadamiać o nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka, rodziców albo opiekunów prawnych dziecka, Policję, sąd, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka, powiatowe centrum pomocy rodzinie, zgodnie z § 5 ww. rozporządzenia.**

VI. Pozostałe informacje.

Niniejszy dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Dyrektorowi Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Dom Młodzieży im. Michała Magone, drugi pozostawiono w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Treść wystąpienia pokontrolnego podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) kontrolowana Jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa powyżej przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana Jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1 ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1.000 do 15.000 zł.

Wystąpienie pokontrolne zawiera 13 stron.

Anna Kościańska

Edyta Kita

z up. Wojewody Wielkopolskiego

Katarzyna Brzóska

Grzegorz Przymus

Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Daria Cieślak

Jarosław Szymański

Dokument sporządziła:
Anna Kościańska
Inspektor wojewódzki
25 października 2024 r.